

Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων: 90 χρόνια προσφοράς με το βλέμμα στο μέλλον

Το Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων, την Τρίτη 17 Δεκεμβρίου 2019, γιόρτασε τα 90 χρόνια προσφοράς στη διαχείριση, προστασία των ελληνικών δασών και στη φύση γενικότερα, σε μια εκδήλωση, υπό την Αιγίδα της Α.Ε. του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Προκοπίου Παυλοπούλου.

Οι προκλήσεις, τα επιτεύγματα αλλά και το μέλλον της έρευνας των δασών και του φυσικού κεφαλαίου της χώρας απετέλεσαν το αντικείμενο της εορταστικής εκδήλωσης, για τα 90 χρόνια αδιάλειπτης λειτουργίας του Ινστιτούτου Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων (ΙΜΔΟ), που πραγματοποιήθηκε στο αμφιθέατρο του ΙΜΔΟ.

Την εκδήλωση τίμησαν με τη παρουσία τους ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Κωνσταντίνος Αραβώσης, ο πρώην Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Σωκράτης Φάμελλος, η Αντιπεριφερειάρχης Νοτίου Τομέα κ. Δήμητρα Νάνου, ο Πρόεδρος Καθ. Σέρκος Χαρουτουγιάν, ο Διευθύνων Σύμβουλος κ. Παναγιώτης Χατζηνικολάου και η Γεν. Διευθύντρια Αγροτικής Έρευνας Δρ Ειρήνη Πιτταρά του ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ, ο Πρόεδρος του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, κ. Σπύρος Μάμαλης, ο Πρόεδρος του Ινστιτούτου Γεωπονικών Επιστημών κ. Νίκος Θυμάκης, και ο Γενικός Διευθυντής Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος Δρ Δημήτριος Βακάλης. Επίσης, παρευρέθηκαν σχεδόν όλοι οι τέως ερευνητές, μερικοί εκ των οποίων έκαναν και παρουσίαση των εμβληματικών τους έργων.

Από το τέλος της δεκαετίας του 1920, είχε διαφανεί η ανάγκη δημιουργίας ενός γραφείου Δασικής Έρευνας στη Γενική Διεύ-

θυνση Δασών. Υλοποιήθηκε δια νόμου το 1929 και στελεχώθηκε από εξειδικευμένο προσωπικό, ώστε να υποστηρίζει επιστημονικά τη διοίκηση σε αποφάσεις διαχείρισης και προστασίας των δασών, σε μια χώρα καθημαγμένη από έναν πολύχρονο πόλεμο. Η ανασυγκρότηση της υπαίθρου, που στηριζόταν στον πρωτογενή τομέα και η καταστροφή των δασών της, επέβαλε την ορθολογική διαχείρισή τους και την παραγωγή προϊόντων χωρίς τη συνεχή υποβάθμιση. Αξιοποιήθηκαν για τον σκοπό αυτό κονδύλια της Αμερικανικής Βοήθειας και του FAO. Η Δασική Υπηρεσία πρόεβη σε εκτεταμένες αναδασώσεις και έργα τιθάσευσης των χειμάρρων, με παράλληλη διάνοιξη όλου του ορεινού δασικού δικτύου, συνέβαλε σημαντικά στην ανασυγκρότηση της υπαίθρου και παρέιχε εργασία στον ορεινό πληθυσμό. Η προσπάθεια αυτή υποστηρίχθηκε επιστημονικά με τη μεταφορά και την ανάπτυξη τεχνογνωσίας από το Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών και τα παραρτήματά του.

Η έρευνα που αναπτύχθηκε κατά το διάστημα αυτό, σχετίζεται με την αειφορική διαχείριση των δασών, την απογραφή τους (στηριζόμενη στην αεροφωτογράφιση, τη φωτοερμηνεία και τη στατιστική), τη σύνταξη του εδαφολογικού χάρτη, τη διερεύνηση των υδρολογικών συνθηκών των ορεινών λεκανών απορροής, τη βιοκλιματική διερεύνηση ανάπτυξης των δασικών σχηματισμών, την αποκατάσταση διαταραγμένων οικοσυστημάτων, την προστασία από παθογόνους οργανισμούς, τις δασικές πυρκαγιές, την μεταπυρική οικολογία, τη γενετική και τη φυσιολογία, την ορθολογική διαχείριση των ορεινών λιβαδιών και τη στήριξη της κτηνοτροφίας. Παράλληλα, ανέπτυξε την τεχνολογία ξύλου και την βέλτιστη αξιοποίηση των προϊόντων του.

Στην περίοδο των 90 χρόνων λειτουργίας του, ανέπτυξε μέσω των ερευνητικών προγραμμάτων, διεθνείς και εθνικές συνεργασίες, τις οποίες εξακολουθεί να διατηρεί και να επαυξάνει, μπαίνοντας και σε νέους σύγχρονους τομείς έρευνας, δημοσίευσε πλήθος εργασιών σε διεθνή περιοδικά και συνέδρια, συμβάλλοντας ουσιαστικά στην αρτιότερη γνώση του χερσαίου περιβάλλοντος και των προστατευόμενων περιοχών της χώρας.

Το Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων, είχε ένα σημαντικό παρελθόν με εμβληματικά έργα, έχει ένα δυναμικό παρόν με σύγχρονα και καινοτόμα έργα και όλα αυτά συνηγούνται ότι θα έχει ένα ακόμα καλύτερο μέλλον.

Συνάντηση εργασίας του Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιοκομίας για τις Συλλογές Ποικιλιών Ελιάς

Το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιοκομίας - ΔΣΕ (International Olive Council) υποστηρίζει ένα δίκτυο συλλογών ποικιλιών ελιάς από το 1994. Σκοπός των Συλλογών είναι η διατήρηση της κληρονομιάς ποικιλιών ελιάς στις χώρες καλλιέργειας σε όλο τον κόσμο. Για να ενημερωθούν και να εκπαιδευτούν οι υπεύθυνοι των Συλλογών για τις τεχνικές χειρισμού, ταυτοποίησης, διάγνωσης και εξάλειψης ασθενειών στα φυτά ελιάς, το ΔΣΕ διοργάνωσε από τις 21 έως 25 Οκτωβρίου 2019 σεμινάριο στην Παγκόσμια Συλλογή Ποικιλιών Ελιάς στην Κόρντομπα της νότιας Ισπανίας. Συμμετείχαν εκπρόσωποι 22 Συλλογών Ποικιλιών Ελιάς από αντίστοιχες χώρες από όλο τον κόσμο. Από την Ελλάδα συμμετείχε ο Δρ Γεώργιος Κουμπούρης, Ερευνητής και Υπεύθυνος του Εργαστηρίου Ελαιοκομίας του Ινστιτούτο Ελιάς, Υποτροπικών Φυτών και Αμπέλου (ΙΕΛΥΑ) / ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ.

Δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην εναρμόνιση της μεθοδολογίας που εφαρμόζουν οι διατηρητές ποικιλιών ελιάς ώστε η μορφολογική και μοριακή περιγραφή του γενετικού υλικού να είναι αξιόπιστη και συγκρίσιμη μεταξύ των 22 χωρών και σύμφωνη με τη διεθνή επιστημονική πρόοδο και το νομικό πλαίσιο. Βασική προτεραιότητα του δικτύου αποτελεί η δημιουργία και διάθεση, σε φυτωριούχους και παραγωγούς των χωρών-μελών, πολλαπλασιαστικού υλικού με ποικιλιακή γνησιότητα και εγγυημένη φυτογεία. Γι' αυτόν τον σκοπό υλοποιείται το έργο «True Healthy Olive Cultivars» με χρηματοδότηση από το ΔΣΕ, συντονισμό από το

Πανεπιστήμιο της Κόρντομπα και συμμετοχή των Εθνικών Συλλογών Ποικιλιών Ελιάς.

Το ΙΕΛΥΑ, που διατηρεί την Εθνική Συλλογή Ποικιλιών Ελιάς της Ελλάδας, ήταν η μοναδική Εθνική Συλλογή Ποικιλιών που επιλέχθηκε να παρουσιάσει την πρόδοό της ως καλό παράδειγμα για όλες τις άλλες χώρες που συμμετείχαν, σχετικά με τις νέες τεχνολογίες που εφαρμόζει το ΙΕΛΥΑ για τον χαρακτηρισμό του γενετικού υλικού και τις ενέργειες που γίνονται για την πιστοποίηση προβασικής φυτείας των κυριότερων ελληνικών ποικιλιών ελιάς σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ.

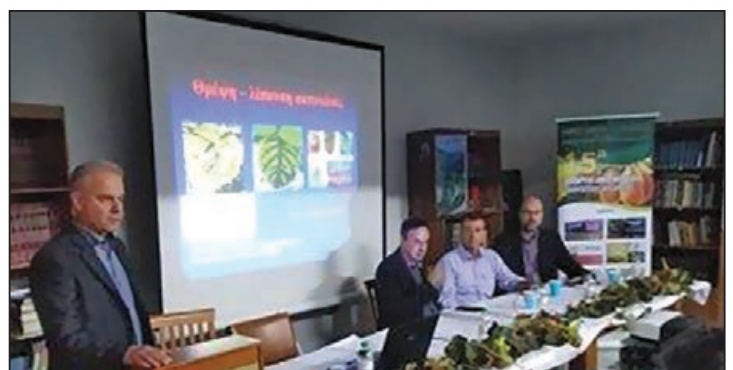
Πραγματοποιήθηκε ξενάγηση στις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου της Κόρντομπα, όπου παράγεται πιστοποιημένο προβασικό φυτωριακό υλικό σε υπερσύγχρονους χώρους και παρουσιάστηκαν οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται. Είναι αξιοσημείωτο ότι η ισπανική κυβέρνηση έχει εξουσιοδοτήσει το Πανεπιστήμιο της Κόρντομπα να εγγυηθεί την ποικιλιακή γνησιότητα και τη φυτογεία του φυτωριακού υλικού, ως το πλέον αρμόδιο λόγω τεχνογνωσίας. Επίσης, παρουσιάστηκε το πρόγραμμα του Πανεπιστημίου της Κόρντομπα για δημιουργία νέων ποικιλιών με χαμηλή ανάπτυξη δέντρου και πρώιμη ωρίμαση καρπού. Θα ακολουθήσουν στοχευμένες ανταλλαγές προσωπικού για τεχνική κατάρτιση και νέα συνάντηση των μελών του δικτύου στην Παγκόσμια Συλλογή Ποικιλιών Ελιάς στο Μαρόκο το 2020.

15^η γιορτή ακτινιδίου Πυργετού-Αιγάνης

Στο πλαίσιο της 15^{ης} γιορτής ακτινιδίου Πυργετού-Αιγάνης που πραγματοποιήθηκε στις 26-27 Οκτωβρίου, πραγματοποιήθηκε επιμορφωτική ημερίδα για τους ακτινιδιοπαραγωγούς της περιοχής.

Από το Τμήμα Φυλλοβόλων Οπωροφόρων Δένδρων Νάουσας προσκεκλημένοι ομιλητές από την Περιφέρεια Θεσσαλίας και τον Δήμο Τεμπών, ήταν οι Δρ Θ. Σωτηρόπουλος και Δρ Α. Ζαμπούνης που πραγματοποίησαν τις εισηγήσεις “Θρέψη και λίπανση της ακτινιδιάς” και “Οι φυτοπαθολογικές ασθένειες του ακτινιδίου -αντιμετώπιση και νέες τάσεις φυτοπροστασίας”, αντίστοιχα.

Ορθολογική διαχείριση οικοσυστημάτων Οίτης και Καλλίδρομου

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκαν στις 24-26 Οκτωβρίου από το Ινστιτούτο Μεσογειακών και Δασικών Οικοσυστημάτων (ΙΜΔΟ) του ΕΛΓΟ -ΔΗΜΗΤΡΑ μικρής διάρκειας (δωρεάν) εκπαιδεύσεις – σεμινάρια για την ενημέρωση των αγροτών, κτηνοτρόφων και μελισσοκόμων σχετικά με την «Ορθολογική διαχείριση οικοσυστημάτων Οίτης και Καλλίδρομου». Κατά την έναρξη των σεμιναρίων, χαιρετισμό στους παρευρισκόμενους απύθυναν η Διευθύντρια του ΙΜΔΟ Δρ Κωνσταντινιά Τσαγκάρη και ο Περιφερειακός Σύμβουλος και μέλος του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Οίτης, Κοιλιάδας Σπερχειού και Μαλιακού Κόλπου κ. Κώστας Αποστολόπουλος. Στα σεμινάρια παρουσιάστηκαν εισηγήσεις από υπηρέσιακούς παράγοντες, ερευνητές και εκπροσώπους συλλόγων για την «Ορθολογική διαχείριση οικοσυστημάτων Οίτης και Καλλίδρομου». Συγκεκριμένα:

- Για το έργο LIFE+ Nature "ForOpenForests" από τον Διευθυντή του έργου LIFE ForOpenForests κ. Χρήστο Γεωργιάδη.
- Τους σημαντικότερους οικότοπους των ορεινών όγκων Οίτης και Καλλίδρομου από την Δρ Βιολογίας Ειρήνη Βαλλιανάτου, Βιολόγος.
- Τα δάση των *Juniperous foetidissima* και την αποκατάστασή τους από τον Δρ Γεώργιο Καρέτσο, Διευθυντή Ερευνών του ΙΜΔΟ.

- Τα έργα υποδομών στο πλαίσιο του έργου LIFE στους ορεινούς όγκους Οίτης και Καλλίδρομου από τον κ. Αντώνιο

Τερζή, Διευθυντή Διεύθυνσης Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού Π.Σ.Ε.

- Τις επιπτώσεις των χειρισμών της βλάστησης των δασικών διακένων στην ανόρθωση των ποολιβαδικών οικοτόπων των ορεινών όγκων του έργου LIFE από τον Δρ Κων. Μαντζανά, Δασολόγο, Λιβαδοπόνο του Τμήματος Δασολογίας και Περιβάλλοντος ΑΠΘ.
- Τις δραστηριότητες των βοοειδών στο Καλλίδρομο και τις επιπτώσεις τους στη βλάστηση των δασικών διακένων από τον Δρ Χριστάκη Ευαγγέλου, Δασολόγο του Ινστιτούτου Δασικών Ερευνών Θεσσαλονίκης του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ.
- Την διαχείριση της βόσκησης αγροτικών ζώων για την ορθολογική αξιοποίηση των δασικών διακένων των βουνών Οίτη και Καλλίδρομο από τον Ομότιμο Καθηγητή Βασ. Παπαναστάση του Τμήματος Δασολογίας και Περιβάλλοντος ΑΠΘ.
- Την άσκηση της μελισσοκομίας στο δάσος: Προβλήματα και προτάσεις για μελλοντικές δράσεις από τον κ. Παναγιώτη Μαργαρίτη, Μέλος του Δ.Σ. του Μελισσοκομικού Συλλόγου Λαμίας "Η Μέλισσα".
- Την συμβολή της καλλιέργειας καρυδιάς και καστανιάς στην ανάπτυξη των ημιορεινών και ορεινών περιοχών του έργου LIFE από τον Δρ Ιωάννη Μάνθο, Ερευνητής Βαθμίδας Δ΄ του Τμήματος Ακροδρύων του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ.
- Τα προγράμματα κατάρτισης νέων αγροτών στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος από τον κ. Αθαν. Μπουρλέτσικα, Δασολόγο MSc., Διευθυντή Αγροτικής Κατάρτισης του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ.
- Την εφαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής στην Φθιώτιδα από τον κ. Αθαν. Βαλιώτη, Κτηνίατρο MSc., Προϊστάμενο της Περιφερειακής Διεύθυνσης Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Δράσεις κατάρτισης για νέους γεωργούς

Το Κέντρο «ΔΗΜΗΤΡΑ» Σκύδρας πραγματοποίησε εκπαιδευτικές επισκέψεις και πρακτική άσκηση για 300 περίπου Νέους Γεωργούς στο πλαίσιο της πράξης με τίτλο «Δράσεις κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων για νέους γεωργούς και μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις».

Στις 19-26 Νοεμβρίου, 150 Νέοι Γεωργοί ενημερώθηκαν στην «ΑΕΙΦΟΡΙΑ ΠΕΛΛΑΣ» και στο εργαστήριο εδαφολογίας που βρίσκονται στο Ριζάρι Έδεσσας, για την αναγκαιότητα των εδαφολογικών αναλύσεων και της φυλλοδιαγνωστικής καθώς και για τη συμβολή των θρεπτικών στοιχείων στη σωστή ανάπτυξη των φυτών και στην ποιότητα της παραγωγής.

Στις 22-29 Νοεμβρίου, 150 Νέοι Γεωργοί επισκέφθηκαν τα «Φυτώρια Δημητριάδη» στο Ριζάρι Έδεσσας, όπου ενημερώθηκαν για ποικιλίες – υποκείμενα οπωροφόρων δένδρων και τους έγινε επίδειξη εμβολιασμού από το γεωτεχνικό προσωπικό των Φυτωρίων Δημητριάδη. Επίσης, ενημερώθηκαν για τα πυκνά συστήματα φύτευσης και συμμετείχαν στους καλλιεργητικούς χειρισμούς που απαιτούνται σε αυτά.

Το Κέντρο «ΔΗΜΗΤΡΑ» Σκύδρας ευχαριστεί το γεωτεχνικό προσωπικό του εδαφολογικού εργαστηρίου καθώς και το προσωπικό των Φυτωρίων Δημητριάδη για την αναλυτική, έγκυρη και ολοκληρωμένη ενημέρωση των Νέων Γεωργών της Περιφερειακής Ενότητας Πέλλας.

Αμπελουργία και Οινοτουρισμός στην Κρήτη: Δημιουργώντας ένα ζωντανό δίκτυο συνεργατικού διαλόγου

Την Πέμπτη 14 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκε στο Επιμελητήριο Ηρακλείου συνάντηση εκπαιδευτικού χαρακτήρα, η οποία συνδιοργανώθηκε από το Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΓΠΑ), το Ινστιτούτο Αγροτικής Οικονομίας και Κοινωνιολογίας (ΙΝΑΓΡΟΚ) του ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ και το Δίκτυο Οινοποιών Κρήτης (Wines of Crete). Στη συνάντηση συμμετείχαν αμπελουργοί, οινοποιοί και στελέχη του Δικτύου, συνεργαζόμενοι γεωπόνοι, οιολόγοι και φοιτητές και φοιτήτριες οιολογίας, πωλητές οίνου, απασχολούμενοι σε επισκέψιμα οινοποιεία και εκπρόσωποι επιχειρήσεων φιλοξενίας και ταξιδιωτικών γραφείων Οινοτουρισμού που δραστηριοποιούνται στην Κρήτη.

Καλωσορίζοντας τους συμμετέχοντες η Δρ Μαρία Αλεμπάκη, Ερευνήτρια Βαθμίδας Δ' στο ΙΝΑΓΡΟΚ και Μεταδιδακτορική Υπότροφος του ΓΠΑ, παρουσίασε τα μέλη της ερευνητικής ομάδας και ανέδειξε τη διττή στόχευση της συνάντησης: Αφενός, να παρουσιαστούν δύο ερευνητικά προγράμματα που εστιάζουν στην Αμπελουργία και τον Οινοτουρισμό της Κρήτης και υλοποιούνται την τρέχουσα περίοδο από το ΙΝΑΓΡΟΚ και το Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης, αντίστοιχα, και, αφετέρου, να συζητηθούν οι προοπτικές βιώσιμης οινοτουριστικής ανάπτυξης του νησιού, υπό το πρίσμα μιας ολιστικής-συστημικής θεώρησης.

Ο Καθηγητής Αλέξανδρος Κουτσούρης παρουσίασε το έργο με τίτλο: «Ενθαρρύνοντας την εκμάθηση για την ενίσχυση της Επανατακτικότητας (resilience): Μια εμπειρική εφαρμογή στο πεδίο του Οινοτουρισμού», που υλοποιείται από το Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης του ΓΠΑ, και τόνισε ότι η εν λόγω Δράση αποτελεί, ουσιαστικά, μια προσπάθεια να ενισχυθεί το επιστημονικό προσωπικό της χώρας και να παραμείνουν στη χώρα οι νέοι ερευνητές. Στο έργο, που επικεντρώνεται στην επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού των επισκέψιμων οινοποιείων και στη δημιουργία ενός πλαισίου για τη συγκριτική προτυποποίηση αυτών, συμμετέχουν ως Υπότροφοι οι Διδάκτορες Αγροτικής Οικονομίας Μαρία Αλεμπάκη και Άγγελος Λιοντάκης. Ως περιοχή μελέτης έχει επιλεγεί η Κρήτη, με τον πληθυσμό της έρευνας να περιλαμβάνει τα 33 οινοποιεία – μέλη του Δικτύου Οινοποιών του νησιού.

Στη συνέχεια, η κ. Βασιλεία Κωνσταντιδέλλη, Γεωπόνος-Γεωργοοικονομολόγος MSc και Επιστημονική Συνεργάτης του ΙΝΑΓΡΟΚ, παρουσίασε το ευρωπαϊκό πρόγραμμα H2020 με τίτλο: «Γεωργία χαμηλών εισροών και ύπαιθρος: Ολοκληρωμένη γνώση για τη βελτίωση της οικολογικής γεωργίας» (ακρωνύμιο: LIFT) συνολικής διάρκειας τεσσάρων ετών, το οποίο υλοποιείται από το ΙΝΑΓΡΟΚ, με τη συμμετοχή δώδεκα χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στόχος του Προγράμματος, είναι η διερεύνηση των συστημάτων παραγωγής με φιλοπεριβαλλοντική (οικολογική) προσέγγιση. Σε ό,τι αφορά την ελληνική συμμετοχή, Επιστημονικά Υπεύθυνη είναι η Δρ Ειρήνη Τζουραμάνη, Ερευνήτρια στο ΙΝΑΓΡΟΚ, ενώ, ως περιοχή μελέτης έχει επιλεγεί η Κρήτη, με την

έρευνα να εστιάζει στους κλάδους της αμπελοκαλλιέργειας και της ελαιοκαλλιέργειας στις Περιφερειακές Ενότητες Ηρακλείου και Λασιθίου.

Για τη διεξαγωγή του δεύτερου μέρους της συνάντησης αξιοποιήθηκε η συμμετοχική μέθοδος “World Café”, η οποία αποσκοπεί στη δημιουργία ενός ζωντανού δικτύου συνεργατικού διαλόγου για την ολιστική εξέταση ενός ζητήματος. Ειδικότερα, οι 40 περίπου συμμετέχοντες οργανώθηκαν σε μικρές ομάδες, κάθε μία από τις οποίες κλήθηκε να συζητήσει μια συγκεκριμένη πτυχή της βιώσιμης οινοτουριστικής ανάπτυξης εντός ενός καθορισμένου χρονικού ορίου. Ένας «φιλόξενος συνδαιτημόνας» (table host) κατέγραφε τις διατυπωθείσες απόψεις σε σχέση με μια ερώτηση ή πρόταση. Με τη λήξη του χρόνου, τα μέλη κάθε ομάδας -πλην του συντονιστή/της συντονίστριας- μεταφέρονταν σε διπλανό τραπέζι, συζητώντας μια άλλη ερώτηση/πρόταση, με αποτέλεσμα -με την ολοκλήρωση της διαδικασίας- να αναλυθούν όλες οι πτυχές του υπό διερεύνηση θέματος από το σύνολο των παρευρισκόμενων. Η εφαρμογή της συγκεκριμένης τεχνικής δημιούργησε τις προϋποθέσεις για να αναπτυχθεί ένας εποικοδομητικός διάλογος επί των καταγεγραμμένων απόψεων, με την ενεργό συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών.

Στο τελευταίο μέρος της εκδήλωσης, οι Δρες Μαρία Αλεμπάκη και Άγγελος Λιοντάκης παρουσίασαν τις εισηγήσεις με τίτλους: «Ο οινοτουρισμός ως πολύπλοκο κοινωνικο-οικολογικό σύστημα», «Αξιολογώντας διαστάσεις της οινοτουριστικής εμπειρίας στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης: Η περίπτωση του TripAdvisor» και «Διαχείριση επισκέψιμων οινοποιείων: Είναι απαραίτητο να τηρούμε στοιχεία;». Τα θέματα που συζητήθηκαν στο πλαίσιο αυτό καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα γνωστικών πεδίων, τα οποία εκτείνονται από τη Συστημική Θεωρία έως το Τουριστικό Μάρκετινγκ και Μάνατζμεντ. Το κλείσιμο της συνάντησης πραγματοποιήθηκε με τη διατύπωση προτάσεων για την ενίσχυση των συνεργειών και την ανάπτυξη δράσεων κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού, με την κοινή δέσμευση τόσο των μελών του Δικτύου Οινοποιών Κρήτης όσο και των εκπροσώπων της ακαδημαϊκής κοινότητας για συνέχιση της συνεργασίας.

Ημερίδα για το πιστοποιημένο πολλαπλασιαστικό υλικό και την αξιολόγηση ποικιλιών ροδακινιάς, νεκταρινιάς και βερικοκιάς

Την Τρίτη 17 Δεκεμβρίου ολοκληρώθηκε επιτυχώς η ημερίδα με θέμα «Πιστοποιημένο πολλαπλασιαστικό υλικό και αξιόλογες ποικιλίες ροδακινιάς και βερικοκιάς: προϋποθέσεις για μια ανταγωνιστική Δενδροκομία», που πραγματοποιήθηκε στο Τμήμα Φυλλοβόλων Οπωροφόρων Δένδρων (ΤΦΟΔ) του Ινστιτούτου Γενετικής Βελτίωσης και Φυτογενετικών Πόρων του ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ με υπεύθυνη οργάνωσης την Δρ Παυλίνα Δρογούδη, Διευθύντρια Ερευνών. Στο προεδρείο της ημερίδας ήταν ο ομότιμος καθηγητής δενδροκομίας Μιλτιάδης Βασιλακάκης, στον οποίο αποδόθηκε - εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου της Ελληνικής Επιστημονικής Εταιρίας της Επιστήμης των Οπωροκρηπυτικών - πλακέτα αναγώρευσης σε ομότιμο Πρόεδρο της Εταιρίας.

Η ημερίδα ήταν δράση διάχυσης μέρους από τα πρόσφατα ερευνητικά αποτελέσματα των ΤΦΟΔ και Εργαστηρίου Φυτοπαθολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) του έργου "FruiTrees2Safeguard" που υλοποιείται στο πλαίσιο της δράσης Ερευνών-Καινοτομώ-Δημιουργώ και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και Εθνικούς Πόρους μέσω του ΕΠΑ-ΝΕΚ. Στην ημερίδα πραγματοποιήθηκαν εισηγήσεις που κάλυψαν θέματα, όπως η Ευλογία της δαμασκηνιάς, δράσεις πιστοποίησης πολλαπλασιαστικού υλικού, κλιματικής αλλαγής και αποτελέσματα αξιολόγησης ποικιλιών ροδακινιάς, νεκταρινιάς και βερικοκιάς.

Η αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Τμήματος Γεωπονίας του ΑΠΘ Βαρβάρα Μαλιόγκα, μίλησε για την «Ευλογία (σάρκα) της δαμασκηνιάς και πιστοποιημένο πολλαπλασιαστικό υλικό». Στην παρουσίασή της αναφέρθηκε στη συμπτωματολογία, την επιδημιολογία και στα μέτρα αντιμετώπισης της ίωσης Ευλογία (σάρκα) της δαμασκηνιάς η οποία αποτελεί την πιο καταστρεπτική ιολογική ασθένεια των πυρηνοκάρπων στην Ελλάδα και σε πολλές χώρες της Ευρώπης. Έδωσε έμφαση στη σημασία που έχει η χρησιμοποίηση πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού στη διαχείριση της ευλογιάς και άλλων εμβολιομεταδιδόμενων παθογόνων των πυρηνοκάρπων. Δράση του έργου FruiTrees2Safeguard είναι η δημιουργία προβασικών φυτειών ποικιλιών του Εθνικού Καταλόγου, στο πλαίσιο της οποίας έγιναν έλεγχοι από το Εργαστήριο Φυτοπαθολογίας του ΑΠΘ για την παρουσία των ιών, ιοειδών και φυτοπλάσμάτων που προβλέπονται από τη νομοθεσία σε ποικιλίες που διατηρούνται στο ΤΦΟΔ. Η Δρ Παυλίνα Δρογούδη αναφέρθηκε στην «Κλιματική αλλαγή στην Ημαθία και ανάγκη αξιολόγησης νέων ποικιλιών». Στην ομιλία της παρουσίασε κλιματολογικά δεδομένα που καταγράφηκαν στη Νάουσα από το 1962 μέχρι σήμερα δείχνοντας αύξηση της θερμοκρασίας, μείωση της συσσώρευσης ψύχους και της συχνότητας παγετών, παρουσία άκαιρων βροχοπτώσεων, και αναφέρθηκε σε μέτρα αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής. Ανέφερε πως η αξιολόγηση ποικιλιών οπωροφόρων δένδρων πρέπει να γίνεται σε διαφορετικά περιβάλλοντα και περιέγραψε τη μεθοδολογία και τον τρόπο χρηματοδότησης ανάλογων δράσεων σε άλλες χώρες.

Ο Δρ Γεώργιος Παντελίδης, Ερευνητής στο ΤΦΟΔ παρουσίασε

τα «Αποτελέσματα αξιολόγησης ποικιλιών ροδακινιάς και νεκταρινιάς» και συγκεκριμένα την επίδραση που είχαν κλιματολογικά δεδομένα στον χρόνο άνθησης και ωρίμασης των καρπών διαφορετικών ποικιλιών. Επίσης, παρουσίασε διαφορές μεταξύ ποικιλιών ως προς τις ζημιές που παρατηρήθηκαν μετά τις παρατεταμένες θερινές βροχοπτώσεις τα τελευταία χρόνια καθώς και διαφορές ως προς την απόδοση, τα μεγέθη των καρπών που παράγουν, τη παρουσία σχισίματος στον πυρήνα, τη γέυση σε επιτραπέζιες ποικιλίες, την παρουσία θραυσμάτων πυρήνων κατά την κοπή κονσερβοποιήσιμων ποικιλιών σε κοπτικά μηχανήματα και πολλά άλλα αγρονομικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά των καρπών. Τέλος, περιέγραψε τα χαρακτηριστικά ποικιλιών που μελετήθηκαν και αναφέρθηκε στους λόγους για τους οποίους θα πρέπει σημαντικός αριθμός από τις ευρέως καλλιεργούμενες ποικιλίες να αντικατασταθεί.

Τα «Αποτελέσματα αξιολόγησης ποικιλιών βερικοκιάς» παρουσίασε η Δρ Παυλίνα Δρογούδη, όπου ανέφερε πως στη βερικοκιά και την ευρωπαϊκή δαμασκηνιά υπάρχουν διαθέσιμες για καλλιέργεια ποικιλίες με ανθεκτικότητα στην ίωση Ευλογία, ενώ δεν υπάρχουν για τα ροδάκινα και τα ιαπωνικά δαμασκηνά. Παρουσίασε αποτελέσματα αξιολόγησης της σχετικής ευπάθειας διαφορετικών ποικιλιών βερικοκιάς στην ευλογία και αγρονομικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά ποικιλιών βερικοκιάς, με έμφαση σε ποικιλίες που παρουσιάζουν ανεκτικότητα ή ανθεκτικότητα στην ασθένεια.

Τέλος, ο Δρ Γεώργιος Παντελίδης μίλησε για την «Αποτελεσματικότητα αραιωτικών μηχανημάτων ανθέων σε διαφορετικές ποικιλίες ροδακινιάς». Παρουσιάστηκαν πειραματικά αποτελέσματα αξιολόγησης της επίδρασης της χρήσης δύο αραιωτικών μηχανημάτων, ενός ρυμουλκόμενου μηχανοκίνητου και ενός χειρός με μπαταρία, στον χρόνο και κόστος αραιώματος καθώς και στην απόδοση και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των καρπών, σε διαφορετικές ποικιλίες ροδακινιάς. Τα αραιωτικά μηχανήματα μείωσαν σημαντικά το κόστος αραιώματος και αυτό είναι σημαντικό πλεονέκτημα για τους παραγωγούς. Επίσης, προκάλεσαν πρώιμηση στον χρόνο ωρίμασης κυρίως σε πρώιμες ποικιλίες και μεγαλύτερα μεγέθη καρπών. Όμως σε μερικές ποικιλίες βρέθηκε μείωση της απόδοσης των δένδρων λόγω υπερβολικού αραιώματος και γι' αυτό θα πρέπει να εφαρμόζονται με προσοχή. Δε βρέθηκαν διαφορές σε ποιοτικά χαρακτηριστικά των καρπών εκτός από την ποικιλία Andross, στην οποία το αραιώμα στο άνθος προκάλεσε αύξηση κατά 10% στην παρουσία σπασμένων πυρήνων κατά την κονσερβοποίηση.

Στις παρουσιάσεις έγινε αναφορά σε πειραματικά δεδομένα για τα οποία εργάστηκαν εκτός από τους ομιλητές οι: Α. Ντίκας, Κ. Καζαντζής, Κ. Ζιάκου, Μ. Πιτσιούνη και Ν. Γιάννινα (ΤΦΟΔ), Ν. Κατής, Α. Κατσιάνη και Χ.Λ. Σασσάλου (ΑΠΘ), Θ. Δάνης (ΔΕΛΚΟΦ) και Δ. Πατσιαβούρας και Μ. Παράφορος (ΑΣΠΙΣ ΑΕ).

Στην ημερίδα παρευρέθηκαν γεωτεχνικοί και παραγωγοί από την Ημαθία και τους γειτονικούς νομούς και ακολούθησε δημοτική συζήτηση επί των θεμάτων που παρουσιάστηκαν.

Τριμερής Συνάντηση Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ για την υδατοκαλλιέργεια

Πραγματοποιήθηκε στις 10 - 12 Δεκεμβρίου, στο Εϊλάτ του Ισραήλ, η πρώτη Τριμερής Συνάντηση Εργασίας Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ για τις προοπτικές ανάπτυξης συνεργασιών σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος στον κλάδο των υδατοκαλλιεργειών. Στο πλαίσιο της συνάντησης, συζητήθηκαν/παρουσιάστηκαν από τις αντιπροσωπείες των τριών κρατών θέματα που αφορούν στον χωροταξικό σχεδιασμό και στις αλληλεπιδράσεις των υδατοκαλλιεργειών με άλλους χρήστες, στα θέματα θαλάσσιου περιβάλλοντος, στις σύγχρονες υδατοκαλλιεργητικές τεχνολογίες και στην έρευνα. Στη συνάντηση συμμετείχαν στελέχη από τα αντίστοιχα Υπουργεία Αγροτικής Ανάπτυξης των τριών κρατών, αντιπρόσωποι επιχειρήσεων του κλάδου και επιστήμονες ερευνητικών φορέων.

Την ελληνική αποστολή αποτελούσαν η κ. Αγγελική Καλλαρά, Διευθύντρια Διεύθυνσης Υδατοκαλλιεργειών, Γενική Δ/νση Αλιείας, ΥΠΑΑΤ, ο κ. Λεωνίδας Παπαχαρίσης, Διευθυντής Έρευνας και Ανάπτυξης στη ΝΗΡΕΑΣ Α.Ε. και εκπρόσωπος της Ελληνικής Οργάνωσης Παραγωγών Υδατοκαλλιεργείας (ΕΛΟΠΥ), η Δρ Κωνσταντίνα Μπιτσαβά, Ερευνήτρια του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ στο Ινστιτούτο Κτηνιατρικών Ερευνών και ο Δρ Γρηγόρης Κρέπ, Ερευνητής του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ στο Ινστιτούτο Αλιευτικής Έρευνας.

Η κ. Καλλαρά κάλυψε το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο για τον χωροταξικό σχεδιασμό των υδατοκαλλιεργειών, όπως επίσης και

το νομικό πλαίσιο για την περιβαλλοντική αδειοδότηση και την εισαγωγή ξενικών ειδών στην υδατοκαλλιέργεια. Στην ίδια θεματική ενότητα, η Δρ Μπιτσαβά αναφέρθηκε στη συσχέτιση των περιβαλλοντικών συνθηκών με τις ασθένειες στα εκτρεφόμενα είδη ψαριών. Ο κ. Παπαχαρίσης παρουσίασε την τρέχουσα κατάσταση και τις προοπτικές του κλάδου των υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα, ενώ οι Δρ Κρέπ και Μπιτσαβά αναφέρθηκαν στην ερευνητική δραστηριότητα στην ΕΕ και στην Ελλάδα σε θέματα που αφορούν στις υδατοκαλλιεργείες, με ιδιαίτερη έμφαση στην έρευνα που χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας (ΕΠΑΛ-Θ 2014-2020).

Εναρκτήρια συνάντηση του έργου CheeseCult

Στις 16 και 17 Δεκεμβρίου πραγματοποιήθηκε στην Άρτα η εναρκτήρια συνάντηση του έργου «CheeseCult – Ο Δρόμος του Τυριού ως καινοτόμος κινητήριος δύναμη πολιτιστικής κληρονομιάς για την ανάπτυξη του αγροτουρισμού στη διασυνοριακή περιοχή», το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Interreg IPA II Ελλάδα-Αλβανία 2014-2020 και ειδικότερα από την ΕΕ και από εθνικούς πόρους της Ελλάδας και την Αλβανίας. Μέσω των δράσεων του έργου σε διασυνοριακό επίπεδο, επιδιώκεται η διασύνδεση της πρωτογενούς παραγωγής και ειδικότερα της παραγωγής γαλακτοκομικών προϊόντων με την βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη στην περιοχή αναφοράς.

Στην εναρκτήρια συνάντηση συμμετείχαν όλοι οι εταίροι του έργου: το Τμήμα Γεωπονίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, ως Επικεφαλής εταίρος, η Γαλακτοκομική Σχολή Ιωαννίνων του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, το Πανεπιστήμιο «Eqrem Çabej» Gjirokastrë και ο φορέας ARGJIRO.

Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, συζητήθηκαν αρκετά θέματα. Εκτός των διαχειριστικών θεμάτων του έργου, το οποίο ολοκληρώνεται τον Νοέμβριο του 2021, οι εταίροι συζητήσαν λεπτομέρειες επί της μεθοδολογίας υλοποίησης των παραδοτέων του έργου και προσδιόρισαν τους κοινούς στόχους και τα αναμενόμενα αποτελέσματα, με γνώμονα την δημιουργία του “Δρόμου

του Τυριού” στη διασυνοριακή περιοχή. Τους επόμενους μήνες αναμένονται τα πρώτα αποτελέσματα από τη διάγνωση – αποτύπωση της αλυσίδας αξίας της πρωτογενούς παραγωγής στην διασυνοριακή περιοχή Ελλάδας – Αλβανίας, οδηγώντας στην χαρτογράφηση του κοινού “Δρόμου του Τυριού”.

Παρά το γεγονός ότι η εναρκτήρια συνάντηση διήρκεσε μόλις δύο ημέρες, συζητήθηκαν αρκετά θέματα και οι εταίροι επέστρεψαν γεμάτοι ιδέες, ευελπιστώντας σε μία αγαστή συνεργασία καθ’ όλη τη διάρκεια του Έργου.

Ερευνητικό έργο για την άρδευση ακριβείας

Ενα νέο ερευνητικό έργο, με τίτλο “Ολοκληρωμένο σύστημα λήψης αποφάσεων για την άρδευση καλλιεργειών σε επίπεδο Κρήτης με χρήση καινοτόμων τεχνολογιών” - DEcision system For Irrigation in Crete based on Innovative Technologies - DEFICIT, ξεκίνησε τις εργασίες του με στόχο τη δημιουργία πρωτοποριακού συστήματος ελεύθερης πρόσβασης για την άρδευση ακριβείας για κάθε αγροτεμάχιο σε όλη την Κρήτη.

Στο ερευνητικό έργο DEFICIT συμμετέχουν ερευνητικά/ακαδημαϊκά ιδρύματα της Κρήτης με συντονιστή το Ινστιτούτο Ελιάς, Υποτροπικών Φυτών και Αμπέλου (ΙΕΛΥΑ) του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ.

Δικαιούχοι Έργου:

- ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ - ΙΕΛΥΑ, Εργαστήριο Υδατικών Πόρων & Αρδεύσεων (Ομάδα Δρ Ν. Κουργιαλά, Συντονιστής)
- ΙΤΕ - Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών, Εργαστήριο Γεωφυσικής & Δορυφορικής Τηλεπισκόπησης (Ομάδα Δρ Ν. Παπαδόπουλου)
- Πολυτεχνείο Κρήτης – Σχολή Μηχανικών Ορυκτών Πόρων (Ομάδα Καθ. Α. Βαφείδης)
- Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο – Σχολή Γεωπονίας (Ομάδα Καθ. Θ. Μανιού)

Καινοτόμες τεχνολογίες, όπως δορυφορικές εικόνες, τεχνικές γεωφυσικής & δορυφορικής τηλεπισκόπησης, μετρήσεις πεδίου και αναλύσεις εδαφικών δειγμάτων, τηλεμετρικοί μετεωρολογικοί σταθμοί, καθώς και οι βάσεις δεδομένων των αγροτεμαχίων του ΟΠΕΚΕΠΕ, θα χρησιμοποιηθούν ως δεδομένα εισόδου σε μοντέλο προσδιορισμού αρδευτικών αναγκών σε επίπεδο αγροτεμαχίου για όλη την Κρήτη και θα ενσωματωθούν σε μια δυναμική (με δυνατότητα επέκτασης των εφαρμογών της) και ελεύθερης πρόσβασης πλατφόρμα ενημέρωσης.

Το πρωτοποριακό σύστημα/πλατφόρμα ελεύθερης πρόσβασης για την άρδευση ακριβείας για κάθε αγροτεμάχιο σε όλη την Κρήτη, θα παρέχει τη δυνατότητα γνώσης της μηχανικής σύστασης του εδάφους στις περιοχές γεωργικού ενδιαφέροντος, σε κλίμακα διακριτικής ικανότητας που δεν υπάρχει σε προηγούμενες μελέτες. Επίσης θα δίνει τη δυνατότητα:

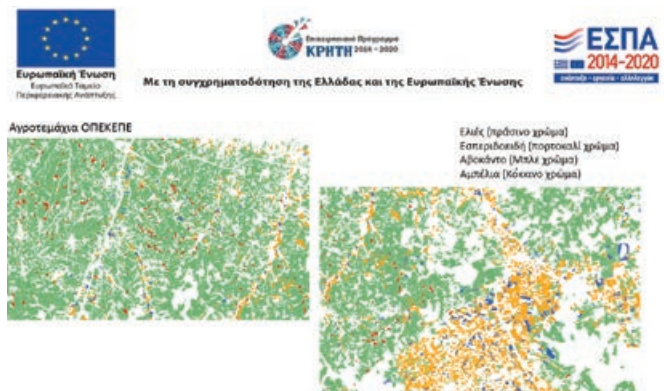
- σε συγκεκριμένη τοποθεσία/αγροτεμάχιο (με συντεταγμένες) να γνωρίζουμε σε πραγματικό χρόνο τις αρδευτικές ανάγκες των καλλιεργειών
- με βάση τις ιδιαιτερότητες του κάθε αγροτεμαχίου (γεωμορφολογία, διαθεσιμότητα νερού) να προτείνονται, στο πλαίσιο μιας ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή γεωργίας, βέλτιστες καλλιεργητικές πρακτικές που σκοπό έχουν την προστασία του νερού και τη μέγιστη δυνατή παραγωγή.

Το εν λόγω σύστημα, θα ενσωματώνει και θα αξιολογεί για κάθε αρδευτική περίοδο πληροφορίες σχετικά με τα υδατικά

αποθέματα της κάθε περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη ιστορικά μετεωρολογικά δεδομένα καθώς και τις υπάρχουσες εγχειροβελτιωτικές υποδομές της κάθε περιοχής. Θα υποστηρίζει την πρόσβαση σε σημαντικές πληροφορίες, όπως συμβουλές και στρατηγικές προσαρμογής (π.χ. ελλειμματική άρδευση σε περιοχές με χαμηλά υδατικά αποθέματα) με σκοπό την εξοικονόμηση των υδατικών πόρων αλλά και τη βιωσιμότητα της γεωργικής και τουριστικής ανάπτυξης στο Υ.Δ. της Κρήτης.

Το έργο DEFICIT έχει διάρκεια 3 έτη (2019-2022), χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτη 2014-2020 και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας «Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης», Δράση 1.β.1: Έργα επίδειξης – πειραματικής ανάπτυξης. Τα παραπάνω προωθούν την έρευνα και την καινοτομία σε τομείς της RIS3Crete (Περιφερειακό Σύστημα Καινοτομίας Κρήτης).

Ενδεικτικό παράδειγμα από αγροτεμάχια, τα οποία θα προβάλλονται στη δημιουργούμενη ελεύθερης πρόσβασης διαδικτυακή πλατφόρμα, όπου θα μπορεί ο παραγωγός να βρίσκει με συντεταγμένες το αγροτεμάχιο που τον ενδιαφέρει και "κλικάροντας" το να γνωρίζει σε πραγματικό χρόνο τις αρδευτικές ανάγκες της καλλιέργειάς του. Θα του προτείνονται επίσης ορθές γεωργικές πρακτικές προσαρμοσμένες στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αγροτεμαχίου.